

4. Закон України «Про соціальну роботу з дітьми та молоддю», (2009). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. № 23 / *Zakon Ukrainy «Pro sotsialnu robotu z ditmy ta moloddiu»*, (2009). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*. [Law of Ukraine «On social work with children and youth»]. №23. Kyiv [in Ukrainian].
5. Зверева, Д. (2008). *Соціальна педагогіка: мала енциклопедія*. К.: Центр учбової літератури / Zvierieva, D. (2008). *Sotsialna pedahohika: mala entsyklopediia* [Social pedagogy: a small encyclopedia]. Kiev: Tsentr uchbovoi literatury [in Ukrainian].
6. Зайченко, І.В. (2008). *Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів*. К.: «Освіта України», «КНТ» / Zaichenko, I.V. (2008). *Pedahohika. Navchalnyi posibnyk dlia studentiv vyshchych pedahohichnykh navchalnykh zakladiv* [Pedagogy. A textbook for students of higher pedagogical educational institutions]. Kyiv: «Osvita Ukrainy», «KNT» [in Ukrainian].
7. Овчарова, Р.В. (1996). *Справочная книга школьного психолога*. Москва / Ovcharova, R.V. (1996). *Spravochnaia kniga shkol'nogo psihologa* [Reference book of a school psychologist]. Moskva [in Russian].
8. Романовська, Л. І. (2009). *Теорія та практика реабілітаційної роботи: навч. посібник*. Хмельницький: ХНУ / Romanovska L. I. (2009). *Teoriia ta praktyka reabilitatsiinoi roboty: navch. posibnyk* [Theory and practice of rehabilitation work: textbook. manual]. Khmelnytskyi: KhNU [in Ukrainian].
9. Ярська-Смирнова, Є. Р. (1999). Соціальне конструювання інвалідності. *Соціологічні дослідження Социс. 4.* / Iarska-Smyrnova, Ye. R. (1999). *Sotsialne konstruiuvannia invalidnosti* [Social construction of disability].4 [in Ukrainian].

УДК 7.012:37.013-043.87(4-15)(045)

UDC 7.012:37.013-043.87(4-15)(045)

ОЛЕНА МОЗОЛЮК,

кандидат педагогічних наук, старший викладач

(Україна, м. Хмельницький,

Хмельницька гуманітарно-педагогічна

академія

вул. Прокурівського Підпілля, 139)

OLENA MOZOLIUK,

candidate of pedagogical sciences, senior lecturer

(Ukraine, Khmelnytskyi,

Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy,

Proskurivskoho Pidpillia Str., 139)

orcid.org/ 0000-0003-3078-4005

**Шляхи розвитку дизайнерської освіти у країнах
Західної Європи (Великобританія, Німеччина, Італія, Франція)
Ways of development of design education in the countries
Western Europe (Great Britain, Germany, Italy, France)**

Анотація. У статті розглянуто шляхи розвитку дизайнерської освіти у країнах Західної Європи, а саме: Великобританії, Німеччині, Італії, Франції. Висвітлено характерні особливості реалізації дизайнерської освіти у Великобританії – безперервне навчання дизайну, яке починається з дошкільного закладу і продовжується протягом життя.

Виявлено важливі риси освітньої галузі Німеччини, які полягають у наявності інститутів, що займаються дослідженнями актуальності тієї чи іншої професії на ринку послуг. Це – Федеральний інститут професійної освіти і навчання та Інститут досліджень з питань ринку праці та професій при Федеральному інституті зайнятості.

Окреслено форми дизайнерської освіти в Італії, які базуються на інноваційних методах навчання, переважно по британській моделі «action learning». Навчання дизайну орієнтоване на формування у майбутніх дизайнерів схильності до пізнання. «Пізнавальне проектування» є важливою італійською дизайнерською рисою. Таким чином, для дизайнерської освіти Італії характерним є: гуманітарна спрямованість навчання; експериментальна діяльність, свобода творчості; відсутність корпоративності та відсутність авторитетів; високий професіоналізм дизайнерського проектування.

Досліджено основні тенденції дизайнерської освіти у Франції, що полягають у навчанні студентів умінням здійснювати дослідження: аналізувати інформаційні джерела, встановлювати особисті контакти, визначати рівень своїх знань, та рівень знань колег.

Ключові слова: дизайн, освіта, проектування, конструювання, творчість, мистецтво, професіоналізм, гармонійність.

Summary... The article considers the ways of development of design education in Western Europe, namely: Great Britain, Germany, Italy, France. The characteristic features of the implementation of design education in the UK are highlighted - continuous design education, which begins in preschool and continues throughout life.

Important features of the German education sector have been identified, which are the existence of institutes that study the relevance of a profession in the services market. These are the Federal Institute for Vocational Education and Training and the Institute for Labor Market and Professions Research at the Federal Employment Institute.

Forms of design education in Italy are outlined, which are based on innovative teaching methods, mainly according to the British model of "action learning". Design training is focused on the formation of future designers' propensity for cognition. "Cognitive design" is an important Italian design feature. Thus, the design education in Italy is characterized by: humanitarian orientation of education; experimental activity, freedom of creativity; lack of corporatism; lack of authority; high professionalism of design.

The main trends in design education in France, which are to teach students the ability to conduct research: to analyze information sources, establish personal contacts, determine their level of knowledge, and the level of knowledge of colleagues.

Key words: design, education, design, construction, creativity, art, professionalism, harmony

Постановка проблеми у загальному вигляді... В умовах модернізації сучасної освіти, мистецької зокрема, одним із важливих питань є підготовка фахівців у галузі дизайну (О. Отич, С. Прищенко, А. Руденченко, В. Сидоренко, Р. Силко, В. Тименко, О. Фурса, І. Якиманська, М. Яковлев, С. Яланська та ін.). Реалізація даного питання здійснюється шляхом дослідження досвіду дизайнерської освіти у високоцивілізованих країнах Західної Європи (Великобританія, Франція, Німеччина, Італія) та Америки. Слід зазначити, що серед дослідників дизайну не існує чітко визначеної позиції щодо початку розвитку дизайну. Одні дослідники зародження дизайну пов'язують із появою ручного виробництва у кам'яному віці, інші – з серединою XIX ст., коли починає розвиватися механіка. Є точка зору, що початком історії дизайну слід вважати кінець XIX ст., адже саме тоді у своєму трактаті «Рух мистецтв та ремесел» У. Морріс вперше розкриває основи теорії дизайну. Існує позиція, яка початок розвитку дизайну пов'язує з початком XX ст., коли починає зароджуватися поняття «фірмовий стиль», а також з 20-ми та 30-ми роками XX ст., коли виникає професія дизайнера.

Аналіз останніх досліджень і публікацій... Увагу дослідників (В. Даниленка, Л. Даниленка, Н. Ковешникової, С. Кучер, Р. Купера, В. Рунге, М. Пресса та ін.) дизайнерської освіти привертає британська система, яка на початку XXI століття визнається однією з найкращих не лише у Європі, а й у світі.

Основна **мета статті** полягає у дослідженні особливостей розвитку дизайнерської освіти у Великобританії, Німеччині, Італії, Франції, оскільки саме ці європейські країни відзначилися найвищим рівнем розвитку дизайнерського мистецтва.

Виклад основного матеріалу... Історія розвитку дизайнерської освіти у Великобританії сягає XIX ст. Саме тоді набуває популярності і починає розвиватися освіта у галузі витончених мистецтв та художнього оздоблення промислових виробів, відкриваються школи та коледжі, діяльність яких спрямована на підготовку фахівців для різних галузей промисловості. Зокрема, одним із найперших та найвідоміших навчальних закладів Великобританії є Королівський коледж мистецтв, заснований у 1837 р. у Лондоні. У ньому навчання здійснювалося за спеціальністю, яка називалася, на той час, «мистецтвом орнаменталії». Викладалися такі дисципліни: живопис, скульптура, графіка, прикладне мистецтво, моделювання одягу. У 1954 р. у Королівському коледжі мистецтв відкривається факультет з підготовки дизайнерів для роботи в промисловості та здійснюється науково-дослідна робота.

Наступним навчальним закладом після Королівського коледжу у 1838 р. стала Школа дизайну у Манчестері. У 1853 р. вона була перейменована на Школу мистецтв, а згодом на Муніципальну школу мистецтв. Із 1880 р. у Муніципальній школі мистецтв починають навчатися і жінки. На той час цей навчальний заклад став єдиним закладом, у якому навчалися жінки поряд чоловіками, хоча групи ділилися на жіночі та чоловічі. Сьогодні школа є однією із складових частин Університету Манчестер Метрополітен, у якому студентів навчають за такими напрямками: архітектура, історія мистецтва, мультимедіа, мода, кіновиробництво, живопис, графічний дизайн, дизайн інтер'єру, фотомистецтво, 3D дизайн, ландшафтний дизайн тощо.

Досліджуючи історію розвитку дизайнерської освіти у Великобританії, В. Даниленко наголошує, що вперше питання щодо викладання основ дизайну постало на обговоренні результатів Першої Всесвітньої промислової виставки, яка відбулася у 1851 р. у Лондоні. В результаті цього дискурсу було

висунуто пропозицію, сутність якої полягала у побудові «навчання за основними видами дизайнерської діяльності після загальних вступних курсів» (Даниленко В. Я., 2003, с. 17). За результатами цієї події було створено ще декілька начальних закладів дизайнерського напрямку: школа мистецтв Святого Мартіна (1854 р.), коледж мистецтв і будівництва Хаммерсміт (1891р.), друкарська школа Фонду Сент-Брайде (1894 р.) (пізніше – Лондонський коледж друку), школа мистецтв Челсі (1895 р.) (частина Південно-Західного Політеху), Центральна школа мистецтва та ремесел (1896 р.) (пізніше – Центральна школа мистецтва та дизайну), школа мистецтв і ремесел Кемберуел (1898 р.). Спочатку у цих навчальних закладах викладалися технічні дисципліни, а після того, як у 1944 р. за державної ініціативи була створена Рада дизайну, підготовка дизайнерів у Великобританії здійснюється за чітко визначеними принципами, а саме:

- дотримання ustalених традицій, спадкоємність;
- державне регулювання та підтримка системи освіти (кількість осіб, прийнятих до ВНЗ, відповідає потребі в молодих фахівцях того чи іншого профілю і обмежується чітко визначеними числами).

Слід зазначити, що в процесі навчання до відои майбутніх дизайнерів доводиться, що вони будуть працювати у різних галузях промисловості, а тому повинні володіти інженерними знаннями. Студентам наголошується, що під час роботи над дизайнерським проектом важливо враховувати: гармонійність зовнішнього вигляду, зручність у користуванні, доступність в експлуатації, а також використовувати творче ставлення до своєї роботи, що передбачає відповідальність за формування довкілля.

Характерною особливістю дизайнерської освіти у Великобританії є безперервне навчання особи дизайну, яке починається з дошкільного закладу і продовжується протягом життя. Діти засвоюють елементарні основи проектування, що позитивно впливає на виявлення їх здібностей та талантів, а також ознайомлюються з принципами добра, порядності, гуманності, дбайливого ставлення до природи, навчаються самоорганізації, умінню досягати мети. Навчання дизайну дітей у Великобританії полягає у тому, що учні займаються дизайном в комплексі з іншими видами діяльності: музикою, хореографією, театральним мистецтвом, науковими дослідженнями і т.д. Все це впливає на проникнення дизайну у соціальне, культурне, приватне життя учнів а, відповідно, – суспільства.

Здійснення регулювання дизайнерської освіти у Великобританії передбачає «спеціальне фінансування розробки навчальних програм для дизайнерських вузів, додаткове субсидування заходів щодо випуску навчальних засобів дизайну, вдосконалення виробничої практики студентів-дизайнерів» (Кучер С. Л., 2017, с. 116). Дизайнерською освітою у Великобританії на сьогодні охоплено понад тисячу курсів з різних видів та напрямів дизайну, які проводяться у 188 навчальних закладах.

Центром наукових досліджень в сфері дизайну при Університеті Брунеля був розроблений проект «Атлас дизайну», орієнтований на потреби малого та середнього бізнесу, зокрема, він пропонує відповіді на такі питання: з чого почати впровадження дизайну, як за допомогою дизайну отримувати реальні прибутки, як удосконалювати ділові якості, як проявляється вплив дизайну на комерційний успіх фірми та ін.

Німеччина, як і Великобританія, відноситься до найбільш прогресивних країн щодо розвитку дизайну. На початку ХХ ст. художники деяких європейських країн, зокрема Німеччини, отримали можливість працювати в промисловості, а саме: створювати фірмовий стиль підприємств і впливати на маркетингову товарну політику. Саме тоді, у 1907 р. німецький художник, архітектор, дизайнер П. Бернс розпочинає роботу у компанії «Allgemeine Elektrizital Gesellschaft» («Загальна компанія електрики») на посаді художнього директора. Він працював над створенням фірмового стилю, об'єднав усі конструкторські бюро і розробив для них методiku проектування предметів масового виробництва. У результаті цієї діяльності з'явився випуск побутової техніки нового типу: чайники, кип'ятильники восьмигранної форми і дві моделі каплевидної форми з круглим і овальним дном здійснили справжній переворот в естетичних поглядах на технічні об'єкти. На основі цих трьох моделей П. Бернс створює цілу серію з виробництва чайників, в якій використовував нові прийоми передачі об'ємів, елементів геометричної форми, матеріалів і оздоблення. Ці прийоми надалі послідовно застосовувалися ним у всіх розробках побутових електроприладів. Світильники, дугові лампи, вентилятори стали новими об'єктами творчих пошуків дизайнера, художника, архітектора. П. Бернс займався, також, проектуванням будинків, меблів для робітників «Allgemeine Elektrizital Gesellschaft». Серед його архітектурних проектів найбільш відомим є проект фабрики турбін для «Allgemeine Elektrizital Gesellschaft» (1908-1909 pp.). Це принципово новий погляд на виробниче приміщення і нові матеріали, які раніше не використовувалися. Перша будівля зі скла та сталі поєднала в собі міць машини та волю людини. Вивіска на фасаді у вигляді фірмового знаку посилює цей ефект, що зберігає актуальність даного дизайну й на сьогодні.

Для Німеччини, як і для Великобританії, притаманні свої національні дизайнерські традиції, розвинена підприємницька культура, система дизайнерської освіти. Зокрема, з 1954 р. у Ганновері щорічно проводиться дизайнерський конкурс серед промислових фірм та дизайнерів різних країн світу. Слід зазначити, що отримання премії на цьому конкурсі є найпрестижнішою нагородою.

Розвиток дизайну в Німеччині у середині ХХ ст. здійснювався за підтримки держави, а саме, «Союз німецьких дизайнерів» було створено в 1959 р. за фінансового сприяння Міністерства економіки ФРН. У 1969 р. поряд з Міжнародним інформаційним центром ІКСИД, у Німеччині було створено низку державних інститутів: Інститут ринку та реклами, Інститут домашнього господарства, Інститут контролю якості товарів, Інститут психології кольору та ін. У Франкфурті-на-Майні та в Дармштадті в 1970 р. було створено наукові інститути з проектування навколишнього середовища. У даних закладах здійснювалися дослідження в галузі планування навколишнього середовища, а також створення нових моделей. Відомо, що фінансування німецького дизайну державою на сьогоднішній день є незначним.

Однією із характерних національних особливостей німецького дизайну є наявність дизайн-служб на промислових підприємствах та «розвинені зв'язки з соціальними партнерами – співпраця уряду на федеральному і земельному рівні з промисловістю, з одного боку, і такими організаціями соціальних партнерів, як об'єднання роботодавців і профспілки, з іншого, що забезпечує баланс інтересів і відповідальності сторін. Соціальні партнери беруть активну участь в розробці стандартів професійного навчання, які в Німеччині називаються «положення про навчання». Соціальні партнери ініціюють оновлення існуючих стандартів і розробку нових, які в подальшому розробляються Міністерством освіти земель» (Кучер С. Л., 2017, с. 114). Таким чином реалізується комплексна дизайнерська освіта та здійснюється надання різнопланових дизайнерських послуг. Важливою особливістю освітньої галузі в Німеччині є наявність інститутів, які займаються дослідженнями актуальності тієї чи іншої професії на ринку послуг. Це Федеральний інститут професійної освіти і навчання та Інститут досліджень з питань ринку праці та професій при Федеральному інституті зайнятості. У 1998 р. за ініціативи Федерального міністерства освіти і науки була прийнята «Система раннього виявлення тенденцій в розвитку умінь». Основною метою її є аналіз потреб ринку праці та відповідність йому навчальних програм, що надзвичайно важливо, зокрема в галузі дизайнерської освіти, оскільки існування земельного дизайнерського інституту залежить від інтеграції з економікою того регіону Німеччини, до якого він відноситься.

Таким чином, дизайнерська освіта в Німеччині на сьогодні є однією з найкращих в Європі, вона поєднує високу якість навчання з традиційними та інноваційними педагогічними цінностями, високим рівнем професійної підготовки. Навчання майбутніх дизайнерів здійснюється у приватних та державних закладах освіти: Вища школа медіа-дизайну й інформатики (Mediadesign Hochschule für Design und Informatik), м. Берлін, м. Мюнхен, м. Дюссельдорф; Вища школа дизайну (die Hochschule für die Gestaltung), м. Оффенбах; Вища школа Тріра (Fachhochschule Trier); Вища школа мистецтв Вайсензее (Kunsthochschule Berlin-Weißensee); Університет мистецтв (Universität der Künste); Академія мистецтв в Мюнхені (Kunstakademie, München); Вища школа техніки, бізнесу і художнього проектування (Hochschule für Technik, Business und Kunstprojektierung); Вища школа Рейн-Майн (Hochschule Rhein-Main); Вищі школи в таких містах як: Дюссельдорф, Ганновер, Хильдесхайм, Дармштадт (Hochschulen, Düsseldorf, Hannover, Hildesheim, Stuttgart, Darmstadt); Вища школа мистецтв і дизайну Бург Гібіхентштайн, Галле (Burg Giebichenstein Kunsthochschule Halle). У процесі навчання у студентів є можливість отримати ґрунтовні знання за такими спеціальностями: ландшафтний дизайн; дизайн у форматі 3D і анімація; медіа-дизайн; дизайн інтер'єрів; дизайн одягу; гейм-дизайн; графічний дизайн + ілюстрація; візуальна комунікація; дизайн архітектурного середовища.

Після Другої світової війни Італія стала однією з перших європейських країн, яка розпочала розвивати дизайн. Це можна прослідкувати на прикладі трансформації зовнішнього вигляду предметів побуту, одягу, меблів, автомобілів, яка відбувалася досить швидкими темпами і вже до середини 50-х років ХХ ст. сформувався бренд, який отримав назву «італійський дизайн». У багатьох країнах Західної Європи та Сполучених Штатів Америки люди носили італійський одяг, їздили на італійських моторолерах («Веспа», «Ламбретта»), пили каву з італійських кавоварок, які створив дизайнер Д. Понті, тощо. У середині 60-х років на виставці меблів у Мілані італійськими дизайнерами було продемонстровано нове, креативне бачення форми, що спричинило справжній фурор серед учасників та глядачів виставки. Із цього часу італійський дизайн вважається найбільш прогресивним, сучасним, зручним, пізнаваним. Це пов'язано з тим, що виробники товарів і, зокрема, меблів, надали італійським дизайнерам повну свободу для творчості, не обмежуючи їх певними стандартами.

У процесі реформи архітектурно-художньої галузі в Італії передбачалося, що школа дизайну стане новим типом творчого вищого навчального закладу, центром «консолідації професії, де відбувається формування цілісної професійної свідомості і стрижневих положень дизайнерської методології» (Кучер С. Л., 2017, с. 120). Навчання дизайну у вищих навчальних закладах побудовано у тісній співпраці з провідними підприємствами та професійними асоціаціями галузі, що дозволяє студентам застосовувати отримані знання на практиці в реальних виробничих умовах. Всі навчальні програми адаптовані під мінливі вимоги ринку. Протягом навчання регулярно відбуваються семінари та зустрічі з видатними дизайнерами, модельєрами, художниками, архітекторами, які не входять до викладацького складу.

Отримати дизайнерську освіту в Італії можна в провідних навчальних закладах: у Вищому інституті дизайну (Istituto Superiore di Design) в місті Неаполь, Новій академії витончених мистецтв – NABA (Nuova Accademia di Belle Arti), Академії моди і дизайну (Domus Academy), Інституті століття (Istituto Secoli) в Мілані, у провідному європейському інституті моди та дизайну – Інститут Марангони (Istituto Marangoni), який пропонує навчання в трьох європейських столицях моди: Мілані, Лондоні, Парижі; в Європейському інституті дизайну (Istituto Europeo di Design) – найбільшій у світі міжнародній мережі шкіл моди, дизайну, візуальних мистецтв і комунікацій, що розташована у кількох містах Італії, Іспанії, Бразилії: Мілані, Римі, Венеції, Турині, Флоренції, Кальярі, Мадриді, Барселоні, Сан-Пауло.

Існуючі в Італії форми дизайнерської освіти базуються на інноваційних методах навчання, переважно на основі британської моделі «action learning». Навчання дизайну орієнтоване на формування у майбутніх дизайнерів схильності до пізнання. «Пізнавальне проектування» є важливою італійською дизайнерською рисою.

Таким чином, для дизайнерської освіти Італії є характерним:

- гуманітарна спрямованість навчання;
- експериментальна діяльність, свобода творчості;
- відсутність корпоративності;
- відсутність авторитетів;
- високий професіоналізм дизайнерського проектування.

Отже, дизайнерська освіта в Італії, як і у Великобританії та Німеччині, володіє самобутністю та унікальністю. Вона займає провідне місце за ступенем впровадження авангардних проєктів як у промислове виробництво, так і в світову проєктну культуру.

Розвиток дизайнерської освіти у Франції у повоєнні роки ХХ ст. відзначається не такими високими темпами, як у Великобританії, Західній Німеччині, Італії, США. Це пов'язано з певними геополітичними причинами, а саме: економіка Франції на той час була менш залежною від експорту, ніж економіка інших європейських країн; у Франції не було значного надлишкового виробництва як, наприклад, у США і, відповідно, була відсутня конкуренція; уряд Франції мало приділяв уваги дизайнерській освіті, не існувало державних чи напівдержавних об'єднань які займалися б дослідженнями проблем дизайну.

Однак поступове збільшення конкуренції між промисловими монополіями спонукало до розвитку дизайну у Франції. Цей період пов'язаний із творчістю Жака В'єно, художника, дизайнера, суспільного діяча, який ще у 30-х рр. ХХ ст. був ініціатором створення міжнародної організації «Порза», за принципами якої пізніше було створено організацію ІКСІД; виступав за розвиток промислового комерційного дизайну. У 1948 р. створив проєктне бюро «Текнес», очолював видавництво журналів, у яких висвітлювалися проблеми дизайну. У 1951 р. в Парижі за ініціативи Жака В'єно був заснований Інститут дизайну, який він і очолював. Уставом даної суспільної організації було окреслено коло таких завдань: заохочення кращих зразків товарів французької промисловості шляхом присудження премій; організація виставок, пропагування досягнень у сфері дизайну; проведення моніторингу серед покупців щодо якості промислових виробів, видавництво рекламних листівок та щорічних оглядів; випуск фільмів; сприяння покращанню викладання дизайну та підготовки кадрів. Інститут почав видавництво спеціалізованого журналу, який у 1966 р. отримав назву «Дизайн індустрі».

У 1971 р. за ініціативи Міністерства промисловості і наукового розвитку було створено Вищу Раду із дизайну.

Сутність французького дизайну полягає у тому, що уряд виступає основним замовником на масштабні проєкти. У 1980 р. уряд Франції ухвалив постанову щодо довгострокового розвитку художнього конструювання промислових виробів та підготовки дизайнерських кадрів у країні. Значна увага приділялася покращанню якості продукції, зокрема, її зовнішнього вигляду, споживчих властивостей, зниження собівартості. У зв'язку з такими вимогами до продуктів дизайну в 1980 р. до складу Союзу об'єднань із суспільних закупівель була введена група «Художнє конструювання виробів і система збуту», одним із провідних завдань якої було дослідження можливостей зниження собівартості виробів широкого споживання.

Професійна підготовка дизайнерів у Франції здійснюється у восьми навчальних закладах державної та приватної форми фінансування, а саме: у Вищій школі промислового дизайну, Вищому національному художньо-промисловому училищі, Вищій національній школі декоративного мистецтва, Вищій національній школі прикладного мистецтва і художніх ремесел, на відділенні дизайну Технологічного університету в Комп'єні і т.д. Значна увага приділяється взаємозв'язку навчальних закладів із дизайнерськими фірмами, промисловими підприємствами та закордонними навчальними закладами. У 1983 р. були створені міжвідомче Управління зі сприяння розвитку дизайну та Вища школа художнього конструювання у Парижі. Значна увага приділялася пропагуванню дизайну, зокрема цим питанням займався Центр художнього конструювання, що входив до складу Національного центру культури і мистецтва ім. Ж. Помпиду.

Основна мета в процесі підготовки майбутніх дизайнерів у Франції полягає у наданні високого рівня технічних та теоретичних знань. Студенти навчаються здійснювати дослідження: аналізувати інформаційні джерела, встановлювати особисті контакти, визначати свій рівень знань та рівень знань колег. Навчальна програма побудована за модулями, її виконання контролюється координатором за сприяння експертів з урахуванням індивідуальних здібностей, талантів студентів. У кожного студента є своя, ним створена індивідуальна програма навчання, схвалена куратором. «На державному рівні введена система прогнозування, у якій навчання, вміння, кваліфікації і професійна мобільність розглядаються у взаємозв'язку і проводиться аналіз, спрямований на виявлення механізмів, які керують динамікою адаптації робочих місць, кваліфікацій і умінь. Великого поширення набули дослідження потоків потенційної робочої сили, особливо молоді, що вперше вступає на ринок праці. Подібний підхід призвів до відмови від освітнього стандарту на користь референційної професійної рамці, яка описує методологічні та сертифікаційні апарати освіти в професійних ситуаціях. Варто зазначити, що для дизайн-освіти референційна рамка є кращою, ніж освітній стандарт. Підтвердженням цього є дизайнерські розробки випускників французьких навчальних закладів, традиційно креативних художніх» (Кучер С. Л., 2017, с. 119).

Висновки... Отже, розвиток дизайнерської освіти у Великобританії, Німеччині, Італії та Франції має гуманітарну спрямованість, базується на усталених традиціях і яскраво вираженій спадкоємності, самотності та унікальності, становить гордість європейської культури.

Список використаних джерел і літератури /References:

1. Даниленко, В. Я. (2003). *Дизайн: підручник*. Харків: ХДАДМ / Danylenko, V. Ya. (2003). *Dyzain: pidruchnyk* [Design: textbook]. Kharkiv: KHDADM [in Ukrainian].
2. Кучер, С. Л. (2017). *Теорія і практика неперервної дизайн-підготовки майбутніх вчителів технологій: [Монографія]*. Дніпро: Літограф. / Kucher, S. L. (2017). *Teoriia i praktyka nepererвної dyzain-pidhotovky maibutnikh vchyteliv tekhnologii*: [Monografiia] [Theory and practice of continuous design training of future technology teachers]. Dnipro: Litograf [in Ukrainian].
3. Медведев, В. Ю. (2014). *Научные аспекты дизайна: сборник статей*. Санкт-Петербург: СПГУТД / Medvedev, V. Yu. (2014). *Nauchnye aspekty dizajna: sbornik statej* [Scientific Aspects of Design]. Sankt-Peterburg: SPGUTD [in Russian].
4. Мистецтво, (2010): терміни та поняття: *Вид.: у 2 т.: Т.2 (М-Я)*. Київ: Інститут культурології НАМ України / Mustetstvo (2010): terminy ta poniattia: *Vyd.: u 2 t.: T.2 (M.-Ya)* [Art: terms and concepts]. Kyiv: Instytut kulturologii NAM Ukrainy [in Ukrainian].
5. Рунге, В. Ф. (2007). *История дизайна, науки и техники. Книга 2*. Москва: Архитектура-С / Runge, V. F. (2007). *Istoriya dizajna, nauki i texniki*. [History of Design, Science, and Technology]. Kniga 2. Moskva: Arxitektyra-S [in Russian].